

SŁOWO KUJAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII
TORUŃ

Prenumerata:
na miejscu 2 złote,
na prowincji i z od-
nośnieniem do do-
mu 2 złote 50 gr.

Ogłoszenia:
za wiersz milime-
trowy na pierwszej
stronie 15 groszy,
na drugiej i trze-
ciej—10 groszy, na
czwartej—7 groszy
Ogłoszenia drobne
o 4 gr. za wiersz
Tłusty drukiem—
podwójnie. Naj-
mniejsze ogłosze-
nie—40 groszy. Dla
zagranicy ceny o
100 proc. wyższe
Układ ogłoszeń
czterolamowy.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarjum uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12.
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 12-EJ DO 1-EJ W POŁUDNIE — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

Kujawskie Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe w Włocławku

„LECH”

Spółka Akcyjna

Włocławek, ul. Kościuszki Nr. 17. Telefon Nr. 118.

Modlitwa jest portem dla skołatanych burzą, łaską dla chwiejących się, skarbem dla ubogich, bezpieczeństwem dla bogatych, uzdrowieniem dla chorych.
Sw. Augustyn.

Ze świata katolickiego.

Po kongresie Eucharystycznym w Wenecji Północy, Amsterdamie, — w dniach 15—20 sierpnia, w Amsterdamie Południa, Wenecji, odbył się między narodowy kongres katolicki, zwołany przez Ligę Katolicką. Przedmiotem rozpraw były zagadnienia: patriotyzmu, nacjonalizmu i internacjonalizmu — z punktu katolickiego. Celem: jak działać po katolicku dla sprawy pokoju międzynarodowego. Hasłem: idea Piusa XI: »Pax Christi in Regno Christi« — »Pokój Chrystusów w Królestwie Chrystusowem«. Idea, którą Papież zadał, jako temat, pierwszemu powojennemu, a 26-mu z rzędu, kongresowi Eucharystycznemu w Rzymie i którą następnie sam przeprowadził w pierwszej swojej encyklice: »Ubi arcano«. To znaczy, że aby pokój, zarówno międzynarodowy jak i międzyzastanowy, mógł się stać rzeczywistością, trzeba wprzód uznać Chrystusa Królem państw i stanów.

Pawłem »biciem wiatru« wobec tego jest pacyfistyczna polityka światowych mężów stanu; na dudka w tem świetle wychodzi lewicowy Herriot, jeśli szczerze głosi, że dla zapewnienia pokoju wystarczy opierać się na sprawiedliwości; jeśli tendencjami pokojowymi nie maskuje swojej w Londynie porażki, pożądaną przez obłądną lewicę wszystkich krajów. Poza Królestwem Chrystusowem, jedyną rękojmią pokoju może być tylko starorzynska zasada: »si vis pacem, para bellum« — »chcesz-li pokoju, gotuj wojnę«. Zwalczanie zaś tej zasady, jedynie zdrowej w atmosferze stosunków realnych, w której, wśród przyjaciół, psy zjadają zającą, — zwalczanie jej przez pacyfistów judeo-masońskich ma na celu wzniecenie pożaru światowej wojny społecznej, czerwono międzynarodowej, z obliczeniem na triumf nacjonalistyczny semickiego międzynarodowu.

Co to jest szczyry katolicyzm w stosunkach międzynarodowych, dowodem przemowa bpa chelmińskiego, Rosentretera, jedynego w Polsce katolickiego biskupa, z pochodzenia Niemca, na Zjeździe katolickim w Tczewie, pierwszym na Pomorzu, w pierwszych dniach czerwca b. r.

»Domagamy się konkordatu — mógł dobrą polszczyzną biskup-niemiec do Polaków. — ... Dziwne wrażenie sprawia powoływanie się władz polskich na bismarckowskie prawa ma-

jowe, ukute w czasie kulturkampfu; czynił to wojewoda Brejski...«

Zaiste, przedziwne wrażenie w sercu polskiem sprawia ten wyrzut urodzonego Niemca pod adresem polskim. Tu się pokazuje, że czysty, niezależny katolicyzm jest bardziej patriotyczny od patentowanych, ale niedokolickich, patriotów. Dzięki takiemu katolicyzmowi, bp. R. okazał się bardziej Polakiem od Polaków rdzennych, mianowicie lewicowego autokraty. Niedziw, że takiemu biskupowi Polacy katolicy zgłoszali w Pelplinie serdeczną owację w dniu 25-lecia jego biskupstwa.

A nie jest to z jego strony zimny, wyrachowany lojalizm. Ten rzetelny bp., już w czasach zaboru pruskiego, wolny zupełnie od ducha hakatyizmu, nie tylko nie pomał duchowieństwem pochodzenia polskiego na korzyść księży Niemców, jak to było praktykowane na Górnym Śląsku, lecz i był dlań sprawiedliwy i stał w jego obronie.

Z drugiej strony, oto dowodowy przykład zdrady polskości, w następstwie zdrady katolicyzmu.

Niemal tuż drukarskiego zużyła prasa poznańska, za i przeciw, w głośnie w Wielkopolsce sprawie Ostrzeszowskiej. W mieście powiatowem Ostrzeszowie, expastor Banzel, wdowiec, był kierownikiem, zarówno seminarium nauczycielskiego, jak i progimnazjum. W tem drugim była nauczycielką p-na Osowska. Oboje zapalali ku sobie afektem, którego wynikiem był ślub w kirsze, wbrew prawu kanonicznemu Kościoła katolickiego, które nie uznaje ważności małżeństwa przed duchownymi inowierczymi, pod karą kłątwa ipso facto, to zn., że kłątwa spada na winowajców przez sam fakt popełnienia winy, bez potrzeby formalnego jej ogłaszania. O tem p-na O. została uprzedzona. Wybuchł skandal pedagogiczny, którym zajęła się prasa wielkopolska obu obozów, przyczem lewicowa, wzięwszy stronę renegatki i zwycięskiego lutra, miotła gromy przeciwkatolickie i przeciwpolskie na poruńcający fanatyzm księży, głosząc, jakoby kłątwa została formalnie rzucona z kazalnicy. W rzeczywistości, p. Banzelowa wykleła sama siebie, i to zarówno z Kościoła, jak i ze społeczeństwa polskiego.

W następstwie zbiorowego protestu obywateli ostrzeszowskich do magi-

podaje do wiadomości Sz. Odbiorców, iż wznowiło przyjmowanie zamówień na

MYDŁO „KOMETA”

wyrobiane przez Fabrykę Przetworów Tłuszczowych w Trzebini Sp. Akc. Aż do czasu nadejścia nowego transportu na skład konsygnacyjny, zamówienia będą wykonywane bezpośrednio z fabryki.

Wincenty Gołębiowski

Rzeźbiarz ornamentacyjny

Zamieszkuje we Włocławku ul. Łeśna 16.

Wykonuje: roboty artystyczne z rysunku i własnej kombinacji.

stratu, p. Banzel, nie czekając na dymisję ze swoich urzędów, sam »honorowo« do niej się podał.

Pan Skrudlik na łamach »Gazety Por.« wymierza cios za ciosem rozmnożonemu w Polsce sekciarstwu religijnemu. Celem planowych jego wypadów przeciwsekciarskich jest wykazanie, że pod pokrywką teologiczną różniami sekt, grasujących w Polsce bezkarnie, kryją się tendencje polityczne — bolszewickie, że więc te sekty, choćby jako takie, winny być zwalczane przez państwo. Robota dobra, konieczna.

Nigdy dosyć powtarzać, że sekciarstwo religijne na gruncie chrześcijańskim zwężuje się zawsze z żydostwem i że wogóle każdy krok od katolicki jest krokiem kużydowski.

Muszę jednak zaznaczyć, że, jakkolwiek artykuły p. S. brzmią rewelacyjnie, dla czytelników »Słowa Kuj.« nie są one rewelacjami. Piórem piszącego to — »Słowo Kuj.« wyprzedziło »Gazetę Por.« o całoroczną odległość, w rozprawie »Najazd sekciarstwa na Polskę«, wydanej następnie w odbicie.

Nadto, winienem zauważyć, że i p. Skrudlikowi, gdy wkracza nieco głębiej w teologię, czasem powija się noga. Znaną powszechnie pieśń Nadbetleemską cytuje on w formie absurdalnej: »... pokój ziemi, ludziom dobra wola«. Nie można być złego, zatem i zmyły pierworodnej, »pozabawionym«, lecz tylko odeń być wolnym. Tercjarzom małżeństwo nie jest wzbronione. Itp.

Głupowaty »Express« w swoich baranich zachwytach nad obozem letnim Y. M. C. A. w Mszanie Dolnej, usiłuje dowiedzieć, jakoby Imka była u nas katolicka; a jednocześnie ubolewa krokodylczo: »Dziwne to jest, ale prawdziwe, że rdzenie polskich prób znalezienia dróg ujęcia dla tendencji chrześcijańskich poza Kościołem przedsięwzięto u nas bezprzykładnie mało«. Złośliwe głupectwo!

W państwie żydowskiego caratu parafiom katolickim grozi zamknięcie kościołów z powodu braku pieniędzy na opłacenie zbójczej dzierżawy. Księża grają się w nędzy materialnej wciąż głębiej. Znaną zakonnicą Abrikosowa, z 10 towarzyszkami, przez nią nawróconymi, zostały zesłane na Sybir północny za nauczanie dzieci religii katolickiej. Przedtem były trzymane przez 7 mies. w więzieniu.

W Lionie wychodzi miesięcznik kat. »Wiera i Rodina« dla rosjan-katolików. Czasopismo wydaje ks.

Tyszkiewicz. Wychodzący rosyjscy we Francji katolicyzują się coraz liczniej. Celowość Wyższa w dziejach, mian. w dopuszcie Bożym czasowego triumfu bolszewji, tu widoczna. Wymaga ona jeszcze długiej okupacji bolszewickiej, zatem nie rychło końca jej, oczekiwać! To wielki proces dziejowy!

Były następcą byłego tronu saskiego, ks. Jerzy, za przykładem swego stryja, księdza-księcia Maksy, wstąpił do seminarjum duchownego.

Archeolog frankfurcki, dr. Kaufmann, odkrył jakoby ślady chrześcijaństwa w Ameryce na 1000 lat przed Kolumbem.

X. Charszewski.

Najazd żydów na Poznań i Pomorze.

W ostatnich latach powstało w Poznaniu 300 sklepów żydowskich, toż nic dziwnego, że prasa wielkopolska dzwoni na alarm i wzywa do przeciwstawienia się temu zalewowi. Poznański »Włościanin« pisze z uzasadnionem zaniepokojeniem:

»Trzysta nowych firm żydowskich w Poznaniu, to rzecz w naszych stosunkach przerażająca. Któż ich wpuszcł do Poznania? Przecie oni nie mieli tutaj kamienic, nie mieli lokali sklepowych. Widocznie je znaleźli. Znaleźli, bo firmy te są zaprotokółowane i istnieją. Któż im dostarczył lokali? Nie kto inny, tylko szanowni właściciele kamienic miasta Poznania, Polacy, chodzący na wszystkie nabożeństwa, deklarujący o obowiązkach obywatelskich! Nikczemne łakomstwo na pieniądze skłoniło tych panów do odstąpienia żydom lokali sklepowych, względnie do odsprzedania im kamienic. Jeżeli się weźmie na uwagę wieś, to na wsi w całej Wielkopolsce w ciągu ostatnich lat pięciu nie powstał ani jeden procent, nie powstały nawet trzy sklepy żydowskie! A Poznań uraczył Wielkopolskę 300 żydowskimi sklepami.

Nie zajmujemy się sprawami miejskimi w szczególności, gdyż pismo nasze służy interesom wsi. Mamy jednak prawo wymagać, aby czynnik miejskie, myślące uczciwie po polsku, nie poprzestały na skonstatowaniu smutnego faktu, ale jęły się środków najostrożniejszych, aby jeśli już nie da się osiągnąć zmniejszenia liczby żydowskich przedsiębiorstw w Poznaniu, nie dopuścić bodaj do ich wzrostu. Otóż nie chodzi nam o umniejszenie praw żydów w Polsce, ale o to, że społeczeństwo polskie nie może dopuścić do prowokowania siebie przez żydów. Po co się żydzi do Wielkopolski pchają? My mamy polski przemysł, mamy polski han-

Egzaminy wstępne

do wszystkich klas

Gimnazjum im. Długosza

we Włocławku zaczną się w dniu 1 września r. b. o godz. 9 rano.

Bliższych informacji udziela codziennie kancelarja gimnazjum od godz. 11 do 1 po południu.

Początek roku szkolnego 3 września o godz. 9 rano.

del, do pomocy w pracy ich nie potrzebujemy, oni zresztą pracować produktywnie nie umieją i nie chcą, pocóż więc do nas włączyć? Ludzi w mieście, którzy im to ułatwiają, mamy prawo piętnować jako nikczemników, zaprzańców i zdrajców sprawy narodowej. Mamy bowiem także prawo wymagać, aby obywatele Poznania w mieście tem samem nie pracowali, nad umniejszaniem polskości.

Gorzej sprawa napływu żydowskiego przedstawia się na Pomorzu. Pisze o tem „Słowo Pomorskie”, zaznaczając, że Pomorze jest bardziej od Wielkopolski zagrożone.

Tam bowiem „mniej zwrócono uwagi na niebezpieczeństwo żydowski i tutaj najazd większe odnosi sukcesy. Żydzi na Pomorze wciskają się każdą dostępną im szczyliną, zamierzając po częściowem opanowaniu tej dzielnicy swe siły przerzucić natychmiast na Poznańskie. Ujmując je od północy, wschodu i południa, od Śląska zamierzają koncentrycznym atakiem zdobyć nienaruszoną dotąd twierdzę. Walka o Poznańskie trwa z tą zmianą, że atak frontowy zmieniono na podjazdy flankowe. Poznańskie zdoła się utrzymać tylko wówczas, jeżeli Pomorze wytrzyma i odeprze napór żydowski. Mamy więc podwójny obowiązek do spełnienia: ratować siebie i bronić Poznańskiego. I od nas tylko zależy, czy temu niesłychanie ważnemu zadaniu sprostać. Warunki po temu posiadamy wszystkie.

BILANS.

Paryski „Eclair” zamieszcza w formie tabeli następujący niezwykle ciekawy bilans konferencji londyńskiej:

Niemcy. **Francja.**

Zyski: — 800 milionów złotych, marek, koleje żelazne Rubry i Nadrenji; gospodarza jedną państwa i zniesienie linii celnych, powrót wydanych urzędników, ochrona przeciw uchybieniu, zniesienie sankcyj.

Straty: — nic!

Straty: — Zmniejszenie o 60 procent sum odszkodowań, utracenie większości głosów w komisji odszkodowań, niemożność uzyskania wpłat z powodu złej woli Niemiec, rezygnacja z ważnych politycznych i gospodarczych zastawów, utracenie kontroli administracyjnej na lewym brzegu Renu.

Nadzieje: — Przyłączenie do Ligi Narodów jako równoprawnego państwa, zupełna odbudowa finansowa, korzyści dla przemysłu przy odzyskaniu ponownem rynku światowego, ograniczenie praw komisji nadreńskiej, możliwość przygotowania nowej wojny.

Nadzieje: — Niemiecko-francuski układ gospodarczy, którego szczegółowe postanowienia jeszcze nie są znane, a który w każdym wypadku będzie dla Niemiec tak samo korzystny jak dla Francji, konferencja w sprawie długów międzysojuszniczych z niewiadomym wynikiem, niejasne obietnice w sprawie problemu bezpieczeństwa w formie ogólnego rozbrojenia i obopólnych układów gwarancyjnych pod ochroną Ligi Narodów.

6.641 kaloryj

zawiera węgiel z kopalni

„Hr. Renard”

według badań przez „CHEMICZNY INSTYTUT BADAWCZY” we Lwowie w kwietniu 1923 roku.

WĘGIEL z kopalni „Hr. Renard”,

wydając tak dużo ciepła, jest najoszczędniejszym i najtańszym opałem.

WĘGIEL z kopalni „Hr. Renard”

posiadają następujące składy węgla:

1. Jan Klabecki, Brzeska 8.
2. Gracjan Cywiński, Bednarska 2.
3. Stow. „Ogniwo” Toruńska
4. Zofja Surowiecka 3-go Maja 7, (dawniej Hotel Mazowiecki).
5. St. Lewandowski, Królewiecka 30.

WĘGIEL z kopalni „Hr. Renard”

wysyła wagonami na różne stacje szerokotorowych i wąskotorowych kolejek, a we Włocławku odstawia do domów od 20 korcy

HURTOWNIA OPAŁOWA M. NAPIÓRKOWSKI

KALISKA 17, TEL. 209.

Co niesie dzień?

SIERPIEŃ

29

PIĄTEK

Dziś: Jana Chrzc. Ściecie. Sabin.

Jutro: Róży z Limy p. Adauktusa i Feliksa mm. Wschód słońca o g. 5.7 Zachód o g. 6.54 Wsch. księżyc o g. 3.49 Zachód o g. 6.73

Spostrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

Sierpnia	Godzina	ciśnienie powietrza w m m (700)	temperatura w stopniach Celsjusza	zobowiązanie nie nleba 0-10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr/sek.
27	21	55,3	13,2	0—	C—0
28		56,2	13,8	0☉	C—0
28	13	55,5	17,4	10T	S—1

Najwyższa temperatura w dniu 27 sierpnia wynosiła 19,0; najniższa wynosiła 9,7 opadu nie było

Z giełdy d. 28. 8

Dolar	5,16
Funt angielski	—
Frank szwajcarski (100)	96,79
Frank francuski (100)	28,03
Frank belgijski (100)	25,97
Liry włoskie (100)	22,99
Korony czeskie (100)	15,51
Korony austriackie (100.000)	7,28
4% poz. prem. n. not., 0,83. 8% poz. zł.	6,90
6% poz. ser. II A. 0,84. 6% pożycz. dol. 2,90, 4 1/2% listy zastawne Tow. Kredytowego Ziemińskiego — 5% listy M. 12.50, wart. I gr. czyst. złot. 3 zł. 44,75 gr. Za rubla złotego płacono 2 zł 71 3/4 gr.	

Kompanja z Częstochowy powróciła w środę o godz. 11 wieczorem.

Wycieczka Sekcji Sportowo-Krajoznawczej Korporacji Akademii „Grunwaldja”. Wczoraj odpłynęła z Włocławka po zwiedzeniu

zabytków miasta wycieczka S. S. K. Korp. Akad. „Grunwaldja”. Wycieczka wyjechała z Przemyśla 3 lipca i 23 bm. stanęła w Warszawie, skąd po jednomiesięcznej przerwie wyruszyła 21 sierpnia w dalszą drogę do Gdańska. Wycieczkę odbywają studenci na własnej, zbudowanej przez siebie, łodzi maszynowej „Kondobyłka” pod kierownictwem prezesa Korporacji, por. marynarki p. Antoniego Dzika.

Ważne dla Rodziców. Rodzice, dbający o rozwój swych dzieci, skieruj je od najmłodszych lat do szkoły Frelbrowskiej F. Szatwińskiej, Nowy Rynek Nr. 12.

Falszywe 100-złotówki. Zarząd związku banków telegraficznie zawiadomił onegdaj banki prowincjonalne, że w obiegu zaczęły kursować fałszywe stożłotówki.

Banknoty fałszywe mają znacznie słabsze odbicie portretu wodnego Kościuszki niż prawdziwe. W tekście drukowanym w literach brakuje znaków polskich ę, ś i ź. Naprowadza to na domysł, że podrabianie banknotów odbywa się zagranicą i przez osoby nie znające języka polskiego. Związek banków zaleca uprzedzić wszystkich kasjerów i akcjonariuszów banków.

Podziękowania. Zarząd Włocł. Tow. Wspom. Biednych wraz z Opieką Domu Sierot mają zaszczyt złożyć następujące podziękowania:

— W-nej P. Wilanowskiej z Bogucina i P. Rutkowskiej z Górnego Szpetala za ofiarowaną stółkę do sieniowników dla dzieci.

— PP. Niwińskim za pamięć o sierotkach i ofiarowanie 1 klg. chleba tygodniowo.

— P. St. Wiśniewskiemu za ofiarowanie chleba 2 razy po 15 klg.

Egzaminy wstępne

do wszystkich klas

w 8-kl. Gimnazj. Żeńsk. Humanist.

Janiny Steinbokówny

odbędą się dn. 28, 29 i 30 VIII r. b. o godz. 9-ej r. Przy zapisie uczennice winny złożyć metrykę i świadectwo szczerzenia ospy.

Początek roku szkolnego 2 września.

Emerytury. Rada ministrów w d. 26 b. m. uchwaliła zmianę uchwały rady ministrów z d. 9 maja 1924 r. w sprawie przyznania emerytom b. państw zaborczych, lub pozostałym po nich wdowom i sierotom, zaopatrzenia emerytalnego w wysokości 50% emerytury przypadającej emerytowanemu polskiemu funkcjonariuszom państwowym, lub zawodowym wojskowym. Emerytowanymi funkcjonariuszom państwowym i emerytom wojskowym b. państw zaborczych (lub pozostałym po nich wdowom i sierotom), którzy przeszli w stan spoczynku (lub zmarli) przed wysłużeniem 20 lat kalendarzowych przysługuje się 75 proc. zapotrzenia, przypadającego emerytom polskim, począwszy od 1 września 1924 r.

Zjazd delegatów Związków Ziemiaków. W środę o godz. 3 po południu rozpoczęły się w Banku Kujawskim obrady Delegatów Związków Ziemiaków, przybyłych z różnych powiatów b. Kongresówki, w pokaznej liczbie. Zebranie zajął p. senator Grycmacher, zaznaczając w dobitnych słowach, że celem Zjazdu są narady nad unarodowieniem handlu. Na przewodniczącego wybrano przez aklamację p. posła Świeckiego, który na wstępie podał kilka ważnych uwag, które powinniśmy się kierować przy zakładaniu placówek handlowo-przemysłowych.

Po wstępnych przemówieniach nastąpiły referaty, które ciągnęły się do wieczora, a dokończone zostały w dniu następnym przed południem: p. A. Byszewskiego — o historycznym rozwoju unarodowienia życia ekonomicznego na Kujawach, p. Nowakowskiego — o organizacji „Rolników” na Kujawach, p. Wiśniewskiego — o polityce cen zboża, pana Machnickiego — o młynarstwie na usługach rolnictwa, ks. senatora Adamskiego — o organizacjach rolniczo-handlowych i przemysłowych.

Referaty wzbudziły wielkie zainteresowanie, co okazało się w dyskusji. Po wypełnieniu punktów porządku, nastąpiło zwiedzenie rolniczych spółdzielni handlowo-przemysłowych we Włocławku: Centrali Rolników i „Gleby”. W południe uczestnicy Zjazdu wyjechali samochodami do Wagańca w celu zwiedzenia młyna parowego, do Lubrańca — „Rolnika”, do Czerniewic — mleczarni i rzeźni, do Borzymia — krochmalni, do Chocenia — cukrowni. Wieczorem nastąpił powrót do Włocławka.

O Zjeździe napiszemy jeszcze obszerniej, gdyż usiłowania ziemian unarodowienia handlu ziemiopłodami zasługują ze wszech miar na uznanie.

Polska reguluje swoje długi

Minister skarbu p. Wł. Grabski podpisał wczoraj ostateczną instrukcję dla posła polskiego w Waszyngtonie, który, jako pełnomocnik rządu, już od dłuższego czasu prowadzi pertraktacje w sprawie uregulowania naszych długów.

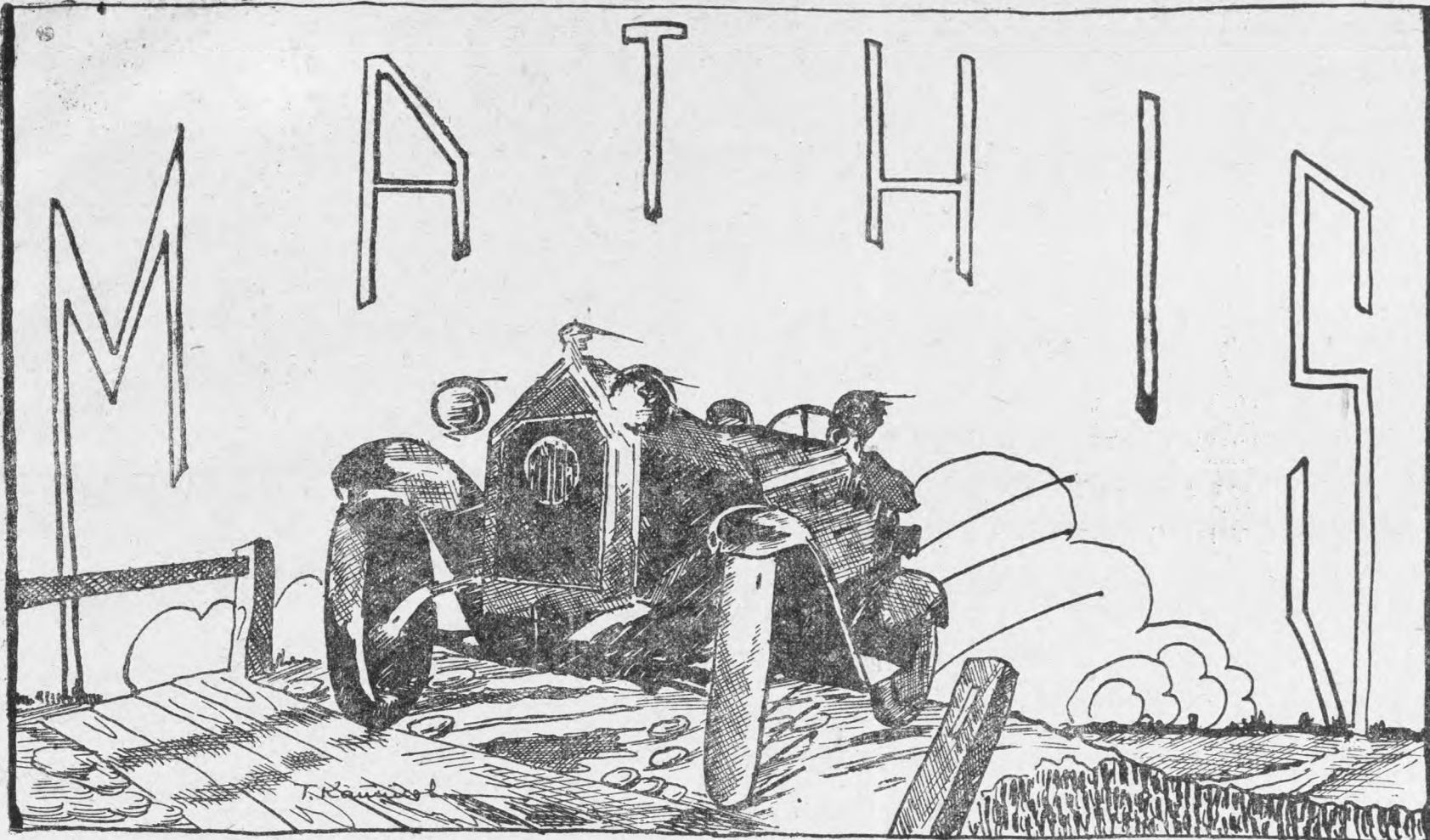
Wobec ustalenia ostatecznych warunków regulacji tych długów, poseł Wróblewski otrzymał dyrektywę możliwie najbliższego ukończenia układów.

Po zawarciu odpowiedniej konwencji z rządem Stanów Zjednoczonych w tej sprawie, rząd polski przystąpi do układów z innymi państwami co do regulacji innych długów, przede wszystkim zaś t. zw. kredytów reliefowych.

Czas już nadeszłać Ogłoszenia do Kalendarza Powstającego na r. 1925.

NIESŁYCHANY SUKCES !!!

Zastępstwo
Polskiej Spółki

dla sprzedaży

Samochodów

„Mathis”

z prawem wyłącznej
sprzedaży na powiaty:

Włocławski, Nieszawski,
Koniński, Kolski, Łęczycki,
Kutnowski, Gostyniński,
Płocki, Sierpecki, Rypiński
i Lipnowski

M. Napiórkowski
Włocławek,

Kaliska 17, tel. 209.

Administration
des Postes et Télégraphes

Indications de service

Orygine	Numéro	Nombre de Mots	Heure de Dépot	Date	Mentions de service
Lyon — Circuit	0843	26	16,55	25/8	

Télégramme

ADRESSE:

Automathis — Włocławek

„MATHIS” gagne pour la deuxième fois le **„GRAND PRIX”** de l’A. C. F. Tourisme 1-ère Catégorie 1-er LAMS, 2-me DE BREMOND, 3-me BOCCHI.

MATHIS — STRASBOURG.

„MATHIS” zdobywa po raz drugi wielką nagrodę **GRAND PRIX** automobil-klubu Francji w pierwszej kategorii samochodów turystycznych, otrzymując **3 pierwsze miejsca:**

1-e LAMS, 2-gie DE BREMOND, 3-cie BOCCHI

MATHIS — STRASBOURG.

Uzupełnienie Wspominku historycznego o rozwoju i działalności Straży Ogniowej Ochotniczej.

Po przeczytaniu w „Słowie Kujawskim” wspominku historycznego o rozwoju i działalności Straży Ochotniczej Włocławskiej, nadmienić muszę, że mylnie podano, jakoby orkiestra Straży Ochotniczej Włocławskiej, rozwiązana została przez władze rosyjskie za udział w pogrzebie „Kości Powstańców 63-go roku”.

W roku 1901 przy kopaniu fundamentów przy ul. Bednarskiej, na którym to placu znajdowała się kiedyś pierwsza katedra Włocławska, a obok niej prastare cmentarzysko, wykopano ogromną ilość kości ludzkich, a zatem nie były to kości powstańców, lecz pochodziły, jeszcze z czasów najścia Szwedów i epok dawniejszych. Kości te złożone zostały przez właściciela placu do dwóch wielkich trumien, pogrzeb odbył się przy udziale wielotysięcznego tłumu, pochód był wielki i wspaniały. Straż Ochotnicza wraz z orkiestrą, pomimo nakazu ówczesnych władz, wzięła udział w pogrzebie. Po tym właśnie pogrzebie nastąpiło rozwiązanie orkiestry.

Przy tej sposobności czuję się w obowiązku przypomnieć Szanownemu Zarządowi Straży Ochotniczej, że w roku 1872 zamieszkiwał we Włocławku p. Mitkiewicz, jako wyższy urzędnik przy magazynie solnym na Zazamczu, spalonym w kilkanaście lat później. P. Mitkiewicz, człowiek w starszym wieku, bardzo energiczny i wykształcony, spostrzegłszy, że Włocławek nie posiada Straży Ogniowej, pierwszy dał inicjatywę do zebrania na ten cel funduszu, którego miasto jeszcze nie posiadało.

Całymi siłami starał się zebrać kółeczko złożone z kilkunastu osób i urządził przedstawienia amatorskie

jeszcze w starym teatrze (gdzie obecnie ogródek hotelu Victoria), który w późniejszych latach uległ spaleni. Ponieważ i pisząca te słowa miała to szczęście należeć do wspomnianego kółka amatorskiego, które w jedności i zgodzie wytrwało przez przeciąg kilku przedstawień, pozwalam sobie nadmienić, że wspomnienie należało się panu Mitkiewiczowi, (który był naszym dzielnym reżyserem, a praca nasza pierwszym groszem i hasłem do dalszych składek na Włocławską Straż Ochotniczą!

Z poważaniem:

H. B.

Jedyna jeszcze żyjąca z uczestniczek wspomnianego kółka amatorskiego.

TELEGRAMY.

Minister Skrzyński w Paryżu.

PARYŻ, PAT. Minister spraw zagranicznych Skrzyński w towarzystwie sekretarza p. Czajkowskiego przybył tu, powitany na dworcu przez posła polskiego Chłapowskiego i personel poselstwa, attaché wojskowego pulk. Kleberga, konsula polskiego Lasockiego, z ramienia zaś rządu francuskiego przez zastępcę dyrektora protokołu dyplomatycznego p. Carre. Nado przybyli na powitanie ministra poseł polski w Berlinie Olszowski, delegat polski przy komisji odszkodowań Sobolewski, rzeczoznawca wojskowy dla spraw związanych z traktatem o wzajemnej pomocy, major Kunstler, oraz liczni przedstawiciele prasy francuskiej i polskiej. Z dworca minister odjechał do hotelu, poczem złożył wizytę prezydentowi ministrów Herriotowi. Premier podejmował ministra Skrzyńskiego śniadaniem na Quai d’Orsay.

Danja zniesie armję.

BERLIN (A. W.) Rada Ministrów duńskich po referacie ministra wojny Rasmussena uznała w zasadzie projekt zupełnego zniesienia wojska w Danii. Zamiast wojsk wprowadzony będzie korpus policyjny, spełniający tę rolę, jaka przypadnie w udziale Danii wedle postanowień Ligi Narodów. Korpus policyjny będzie czuwał nad obroną wybrzeży i opiekował się będzie żeglarstwem. Okręty wojenne zostaną zniszczone, a miejsce ich zajmą doskonałe uzbrojone i bardzo szybkie łodzie motorowe. Natomiast flota powietrzna nie tylko nie będzie zniszczona, ale nawet zostanie powiększona. Projekt odnośny będzie wniesiony do parlamentu na jesieni.

Votum zaufania w Senacie.

PARYŻ (PAT.) Senat uchwalił rządowi votum zaufania 204 głosami przeciw 40.

Francja a sprawa rozbrojenia.

PARYŻ (PAT.) Odpowiedź rządu francuskiego w sprawie projektu Ligi narodów o wzajemnym niesieniu sobie pomocy przez państwa, zaznacza przyłączanie się Francji do tego projektu i nalega przytem na konieczność wzajemnego związania sprawy rozbrojenia ze sprawą bezpieczeństwa. Odpowiedź francuska wskazuje dalej konieczność poprzedniego zorganizowania systemu gwarancji bezpieczeństwa, zanim Francja będzie mogła zgodzić się na wzięcie udziału w konferencji rozbrojeniowej. Do tej chwili Francja odrzuca wszelką dyskusję nad sprawą redukcji zbrojeń lądowych i powietrznych. Rząd francuski podkreśla, że Niemcy, aby mogły być dopuszczone do zawarcia odpowiedniego paktu, będą musiały uprzednio dać efektywne gwarancje swej szczerzej intencji przestrzegania obowiązków międzynarodowych. Zresztą

Egzaminy wstępne

do wszystkich klas
w 8-kl. Gimnaz. Real. Żeńsk.
Władysławy Aspisa

Kościuszki 5 — Kaliska 8.
rozpoczną się dnia 1 września r. b. o godz. 9-ej rano. Metryki i świad. szczerp. ospy należy składać przy zapisie w Kancelarji Gimnazjum od godz. 9 — 12 i 3 — 4 po południu. Początek roku szkolnego 3 września. Dawne uczenie powinny ponownie zapisać.
Przy Gimnazjum internat.

Francja przyłącza się do zamierzonego ewentualnego potępienia polityki agresywnej i domaga się solidarności międzynarodowej. Umowy, zawarte pomiędzy poszczególnymi państwami w tej sprawie, Francja rozumie i aprobuje, proponując jedynie wprowadzenie pewnych ulepszeń.

Różne.

Ostatnie badania astronomiczne Marsa nie odkryły nic nadzwyczajnego.

Według nadeszłych dotychczas wiadomości, zbliżenie się Marsa do ziemi dnia 23. b. m. nie dało tych rezultatów, jakich oczekiwali astronomowie. Nadsyłane sprawozdania donoszą zgodnie, że na Marsie nie odkryto nadzwyczajnych fenomenów, a t. zw. kanały Shiaparelliego okazały się tylko złudzeniem optycznym. Obserwacje utrudniała na ogół mglista noc. Jest możliwe, że przyniosą jeszcze co ciekawego sprawozdania obserwatorów amerykańskich, gdzie panowała lepsza aura i gdzie są najdoskonalsze teleskopy.

BILANS

Amerykańskiej Sp. Akc. „THE AMERICAN ENGINEERING CO” we Włocławku

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1923 ROKU.

STAN CZYNNY	
1. Gotowizna w kasie	382.448.066.—
2. Bondy amer.	652.500.—
3. Remesy	490.000.000.—
4. Banki	1.126.398.091.—
5. Dłużnicy	624.249.953.—
6. Wyroby i półwyr.	556.310.000.—
7. Narzędzia rolnicze	18.464.000.—
8. Surowce i inne mat.	321.780.600.—
9. Maszyny pomocn.	5.649.343.—
10. Nieruchomości	74.826.536.—
11. Ruchomości	16.953.206.—
12. Centrala	11.002.552.75
	3.628.734.847.75

STAN BIERNY	
1. Kapitał zakładowy	8.147.000.—
2. „ zapasowy	30 580.958.71
	38 727.958.71
3. Czysty zysk za 1923 r.	3.590.006.889.04
	3.628.734.847.75

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW

W DNIU 31 GRUDNIA 1923 R.

Winien		Ma	
Zużyte surowce	6.314.150.292.—	Zysk brutto na maszy-	
Wynagrodz. pracown.	3.536.466.146.—	szynach i półwyr.	15.692.734.260.—
Koszty fabryczne	1.221.974.189.96		15.692.734.260.—
Reperacja maszyn,			
bud. pasów, mod.	1.023.724.575.—		
Amortyzacje	6.412.168.—		
	12.102.727.370.96		
Zysk netto osiągnięty w 1923 r.	3.590.006.889.04		
	15.692.734.260.—		

Czy chcesz być piękną?

pozbyć się bez śladu
piegów,
opalenizny i zmarszczek na twarzy?
Więcej używaj kremu metamorfoza „Piegol”.
Ządać w składach aptecznych i aptekach.

Najporożywszy BÓL GŁOWY

usuwają proszki dla dorosłych „z KOGUTKIEM”
Wyrobu apteki A. Gaseckiego w Warszawie. Sprzedają apteki i składy apteczne.

Ogłaszajcie się
w „Słowie Kujawskim”

Monopol tytoniowy.

Rekordowy dochód Monopoli Tytoniowego w stosunku do miesięcy poprzednich wyniósł w lipcu 17 milionów złotych. 9 fabryk rządowych pracując na I zmianę, dało 6,450,000 złotych, 72 fabryki prywatne, pracując intensywniej przed przyjęciem ich przez Państwo, dały dla Skarbu 10,500,000 złotych.

Zakupiono 9 fabryk prywatnych całkowicie z lokalem, urządzeniem fabrycznym i biurowem: »Starogard-dawn. Goldfarba (tabaka, tyt. do żucia i tyt. krajany); fabryka cyger Adama w Grudziądzu, Bydgoszczy i Inowrocławiu; »Sarmatia«, Szere-szewski, Bałberisk i — Wilno, Janowski »Noblessec. Ta ostatnia otrzymuje w tych dniach zaliczkę kupna w wysokości 2 milionów złotych gotówką. W stadium pertraktacji o ku-

pno są fabryki Kościan w Poznaniu i cygarnia »Sport«.

Na rynku tytoniowym zapasy papierosów fabryk prywatnych wystarczą na przeciąg 8 — 10 miesięcy. Gatunki fabryk prywatnych znajdują nabywców ze względu na przyzwyczajenia klientów. Biorąc powyższe pod uwagę Monopol Tytoniowy utrzyma gatunki na wysokości poprzedniej. W przeciągu miesiąca ukażą się te same gatunki fabryk prywatnych pod szyldem Monopoli Państwowego Tytoniowego.

Towar choćby najlepszy a nie sprzedany chybił powołania, niesprzedana zaś, gdyż nieznaną pozostać musi rzecz niezareklamowana.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Adamski Feliks były felczer szpitala wenerycznego Ś-go Łazarza, przyjmuje od 9 rano do 8 wieczór. Brzeska Nr. 13.

Dom do sprzedania. Cena przystępna. Wiadomość ul. Łęgska 55, u właściciela.

Przyjmę ucznia na stację. Furmańska, Kościuszki 18.

Przyjmę uczeni na stację, wymagania skromne ul. Toruńska 12 m. 24.

Przyjmę uczeni na stację. Wiadomość, ul. Gdańska № 7 w sklepiku.

Poszukuje się pokoju umeblowanego w śródmieściu, z osobnym wejściem. Cena według umowy. Wiadomość w Adm. „Słowa”.

Poszukuję pokoju przy rodzinie, albo pokój z kuchnią. Łukasz Kasa Chorych.

Rodowita Paryżanka udziela lekcji francuskiego. M-elle Canard Cyganka № 30 u W-nych p. p. Sluckich.

Stacja dla uczeni. Wiadomość Nowy Rynek 11 m. 7.

Sprzedają dryl Snoka 175 centymetrów 250 zł. Włocławek spr. 25.

Sprzedają skór Franciszka Wieczorkowskiego, Włocławek Nowy Rynek 9. Stale są na składzie rozmaitego rodzaju skóry i w każdej ilości, również się kupuje surowe i wymienia się na gotowe. Ceny niskie.

Wdowa po urzędniku państwowym przyjmuje uczeni na stację najtroskliwszą opieką zapewnioną. Adres. Browarna № 1 m. 1 od godz. 10 — 2 pp.

Walach lat 5, dużej miary i klacz lat 7 do sprzedania. Wiadomość: ul. Łęgska 28 (browar) telefon № 30.

Zgubiono dnia 19-go b.m. podczas wypadku samochodowego na szosie Nieszawskiej w bliskości stacji Brzezie torebkę damską zawierającą paszport na imię Aleksandry Jasińskiej studentki, oraz dokumenty akademickie. Uprasza się o zwrot paszportu i dokumentów pod adresem pp. Eichenwaldów Toruńska 2.

Zagubiona została książeczka Kasy Chorych na imię Zofji Wojciechowskiej.

Zgubiono książeczkę wojskową Franciszka Szydłowskiego. Łaskawy znalazca zechce zwrócić do policji.

Zgubiono dokumenty wojskowe wydane przez P. K. U. Włocławek na imię Stanisława Deskiewicza. Łaskawy znalazca zechce oddać do policji.

SWÓJ DO SWEGO!

Firmy Polsko-Chrześcijańskie zrzeszone w Kuj. Oddz. Stow. Kupców Polskich we Włocławku.

Handel win, wódek, likierów i tow. kolonialnych.

Borzęcki Ludwik, 3-go Maja Nr. 40,
Beczakowicz Stefan, 3-go Maja Nr. 31,
Gorzeński Józef, 3-go Maja Nr. 37,
Pajaczkowski i Lipiński, Srebrna Nr. 3.

Handel win, wódek, likierów i towarów kolonialnych. (w okolicy).

Barcikowski Walenty, Chodecz,
Darnowski Wojciech, Lubień,
Rybacki Andrzej, Chocień,
Ożminkowski Władysław, Lubraniec,
Napiórkowski Mieczysław, Dobrzyń n/Wisłą,
Kozuchowski Stanisław, Chodecz,
Zieliński Marjan, Brześć Kuj. Rynek.

Sklepy kolonialno - spożywcze w śródmieściu.

Ballaun St., Kaliska Nr. 10,
Grabowski Aleksander, Nowy Rynek Nr. 8,
Janiak Józef, Królewiecka Nr. 19,
Kozłowski Leon, Kaliska 2,
Łukasik Zofja, Kaliska Nr. 3,
Młynarski Stanisław, Szpitalna Nr. 19,
Markiewicz B., 3-go Maja Nr. 14,
Pakulski Jan, Królewiecka № 22,
Szelachowski Józef, Tumska Nr. 12,

Szymańska Wład., Tumska Nr. 15,
Tomeczak Konstanty, 3-go Maja Nr. 34,
Wapniarski F., Plac Dąbrowskiego Nr. 4,
Wnukowski Andrzej, Nowy Rynek Nr. 7,
Werner Waclaw, Pl. Dąbrowskiego Nr. 17,
Wypijewska Marja, Nowy Rynek Nr. 19,
Zychowicz Waclaw, Kaliska № 37,
Złakowski Jan, Maślana Nr. 5.

Sklepy kolonialno - spożywcze na przedmieściach.

Bromont Prakseada, Kapitulna Nr. 27,
Dorsz Józef, Zazamcze Nr. 4,
Frącek Wojciech, Żytała Nr. 43,
Giergiewicz Zofja, Chłodna Nr. 59,
Jaźwiecki H., Długa Nr. 72,
Matwiej Anna, Chmielna Nr. 14,
Udałowski Kazimierz, Kapitulna Nr. 46,
Zieliński Jacek, Chłodna Nr. 31,

Drobny handel mąką.

Kosmański Władysław, Długa Nr. 70,

Sprzedają cukrów i wyrobów cukrowniczych

Rudzińska W., Trzeciego Maja Nr. 23.

HURTOWNIE

win, wódek i likierów

Grąbczewski Aleksander, Cyganka Nr. 19,

Kolonjalne

Kozłowski Marcin, Nowy Rynek 18,
„Lech” Sp. Akc., ul. Tad. Kościuszki № 17.

Handel zbożowy

Centrala Rolników, Ogrodowa Nr. 3,

Sklepy Bławatno-Galanteryjne.

Bazar Chrześcijański, Brzeska № 29-
Drzewiecka Marja, pl. Dąbrowskiego № 5.
Gruszewska Józefa „Wspólna Praca”, 3 Maja № 14.
Krzemiński Franciszek, pl. Dąbrowskiego № 6.
Mochorowski Henryk, 3-go Maja № 12.
Ossowski Kazimierz i S-ka, 3-go Maja № 6.
„Spółka Kujawska”, Nowy Rynek № 5.
Tokarzewski Józef, 3-go Maja № 30.
Zielińska Zofja, 3-go Maja № 14.

Sprzedają trykotaży.

Motyliński Kazimierz, ul. Kościuszki № 6.

Sprzedają tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Krakus Zenon, Nowy Rynek № 7.
Szatkowski Kazimierz, Nowy Rynek № 8.
Zdzienicki Jan, Kościuszki № 4.

Sprzedają mydeł i soli.

Mirewicz Stanisław, Żabia Nr. 15,